

**การพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์
สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
โดยใช้การออกแบบหลักสูตรแบบย้อนกลับ**

**The Development of Certificate Program in Business Administration
Co-operatives for Savings Cooperatives and Credit Union Cooperative
by Using Backward Design**

ศิริลักษณ์ นามวงศ์

Siriluck Namwong

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
School of Agriculture and Cooperatives, Sukhothai Thammathirat Open University, Pakkret, Nonthaburi, 11120
Corresponding author: siriluck.nam@stou.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา 2) ความต้องการศึกษาในแต่ละชุดวิชาและรูปแบบการศึกษาที่เปิดสอน และ 3) แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ บุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของคอกเรน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด จัดขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้จบการศึกษาตามหลักสูตร 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการมีความรอบรู้และมีประสบการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถนำความรู้ ทฤษฎี และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์ได้ (2) ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้ (3) ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความรับผิดชอบต่อองค์กร/สหกรณ์ (4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (5) ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะในการสื่อสารที่ดี (6) ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา และ (7) ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความต้องการศึกษาในแต่ละชุดวิชา ชุดวิชาที่มีผู้สนใจเรียนเป็นลำดับแรกคือ ชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ ส่วนชุดวิชาที่มีจำนวนผู้สนใจเรียนมากที่สุดคือ ชุดวิชาการจัดการและการดำเนินงานสหกรณ์ โดยใช้รูปแบบกิจกรรมร่วมเรียนรู้ โดยการอ่านเอกสารการสอน กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ การสอบถามกลางภาค และการสอบปลายภาค และ 3) แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรโดยสถาบันการศึกษา/หน่วยงานที่ควรจัดการเรียนการสอน คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ การบริหารธุรกิจสหกรณ์ ใช้วิธีการศึกษาผ่านการอบรมทางไกลผ่านระบบออนไลน์ รายการโทรทัศน์ โดยมีผู้สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานสหกรณ์ ผู้เรียนส่วนใหญ่ คือ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และควรมีการเทียบโอนหลักสูตรได้

คำสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตร บริหารธุรกิจสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the opinions towards the desirable characteristics of graduates, 2) the educational needs in each course set and the type of education offered, and 3) the guidelines for development of the cooperative business administration diploma program for savings cooperatives and credit union cooperatives. This research was a quantitative research by using survey research methodology. The population of this study was personnel of savings cooperatives and credit union cooperatives. The sample size was determined by using the formula of Cranmer with the tolerance level of 0.05. The samples in the study of 400 people were obtained by using purposive sampling. Data was collected by using questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of the study revealed that 1) the 7 desirable characteristics of the graduates according to the curriculum were: (1) well-rounded and experienced characteristics, overall, were at the high level. They could apply the knowledge, theories, and experience gained from their studies to their work in the cooperative management. (2) Problem solving characteristic, in general, were at the highest level by adopting the knowledge into real practices. (3) Responsibility characteristic, overall, was at the highest level with the responsibility over organization/cooperative. (4) Good human relation characteristic, overall, was at the highest level which meant they could work well with others. (5) Appropriate communication ability and technology usage, overall, was at the high level with good communication skills. (6) Distance learning and self-study skills, overall, were at the highest level in the aspect of having the determination and diligence in the study. (7) Morality and ethics characteristics, overall, were at the highest level in the aspect of honesty and trustworthy. 2) Educational needs in each course set. The first set of courses that people were interested in learning was general knowledge about cooperative course. For the subjects with the most interest were the management and cooperative operation subjects. The activity model that was used to learn was mutual learning activity model by reading teaching materials, performing extra-curricular activities, having midterm exam and final exam. 3) Guidelines for curriculum development by educational institutions/agencies that should be organized were for Sukhothai Thammathirat Open University. In regards to the content related to management and cooperative business administration, the study method that was used through online training, television programs with expert instructors in the field of cooperative management. Most of the students were cooperative officers and should be able to have a comparable course transfer.

Keywords: Certificate program, Business administration, Savings cooperatives, Credit union cooperatives

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน มีส่วนช่วยให้คนมีคุณภาพ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ โดยเฉพาะคนในขบวนการสหกรณ์ที่มารวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน ด้วยมีความเชื่อร่วมกันว่าการช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรม และสันติสุขในสังคม หากมีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของคนในขบวนการสหกรณ์แล้ว ยิ่งจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญต่อการสหกรณ์ในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตามแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2560-2564 จึงมีนโยบายให้ในทุกภาคส่วนนำเอาระบบสหกรณ์มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต รวมทั้งพัฒนาและยกระดับสหกรณ์ไทยให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดวิสัยทัศน์ให้สหกรณ์เข้มแข็ง มั่นคง และมีบทบาทพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและชุมชนยั่งยืน

แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาด้านสหกรณ์ โดยเริ่มเปิดสอนหลักสูตรการสอนวิชาสหกรณ์ระดับปริญญาตรีครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2525 ในหลักสูตรส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต ปริญญาตรี 4 ปี วิชาเอกสหกรณ์ และหลักสูตรส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต ปริญญาตรี 2 ปี (ต่อเนื่อง) วิชาเอกสหกรณ์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ได้เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ ในระดับปริญญาโท ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมาโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2555 แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดสอนในหลักสูตรด้านสหกรณ์ทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท คือ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ (พหุวิทยาการ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 และหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ (พหุวิทยาการ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 มาจนถึงปี พ.ศ. 2559 ซึ่งมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาของสำนักงานมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา (สกอ.) และในปี พ.ศ. 2562 แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอนเพียง 2 หลักสูตร คือ ระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ (พหุวิทยาการ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 และระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ (พหุวิทยาการ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 และการให้ศึกษาด้านสหกรณ์ โดยหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ เป็นการอบรมโดยทั่วไปในหลักสูตรระยะสั้นเท่านั้น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญในการกำกับดูแล คຸ້ມครอง และพัฒนาระบบสหกรณ์ทั่วประเทศได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562 ที่ผ่านมา และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2562 แล้วนั้น และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีการร่างกฎกระทรวงตาม ม.89/2 (2) (ร่าง) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่นของกรรมการและผู้จัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ในข้อ 2 คณะกรรมการต้องมียกประกอบตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ ทั้งนี้ สหกรณ์ขนาดเล็กต้องมีกรรมการอย่างน้อย 1 คน ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเงิน การบริหารจัดการ หรือการบัญชี และสหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องมีกรรมการอย่างน้อย 3 คน ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเงิน การบริหารจัดการ หรือการบัญชี ทั้งนี้ ให้พิจารณาเลือกตั้งจากผู้ที่มีวุฒิการศึกษาโดยตรง หรือเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มการเรียนรู้ในวิชาการด้านการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต และขบวนการสหกรณ์ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ได้แก่ สมาชิก กรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการ ตลอดจนบุคคลทั่วไป ได้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจสหกรณ์ของตนให้ประสบความสำเร็จ และอยู่รอดได้ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีเกิดขึ้น อีกทั้งเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์สอดคล้องกับความต้องการของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายสหกรณ์ที่จะมีการบังคับใช้ในอนาคต และ

การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อแขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในการผลิตผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพตรงตามความต้องการให้กับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ตลอดจนสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้เรียนประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา 2) ความต้องการศึกษาในแต่ละชุดวิชาและรูปแบบการศึกษาที่เปิดสอน และ 3) แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่เข้าร่วมการอบรมสัมมนาในหลักสูตรต่างๆ ที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน-วันที่ 31 ธันวาคม 2561 โดยไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของคอกเรน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างบุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 200 คน และกลุ่มตัวอย่างบุคลากรของสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน 200 คน โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยกำหนดเป็นคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดลำดับ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 อยู่ในตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 ระยะเวลาการทำงานในตำแหน่ง ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00

1. ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้จบการศึกษาตามหลักสูตร

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ในทั้งหมด 7 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยรวมจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้ ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และด้านการมีความรอบรู้และมีประสบการณ์ ดังนี้

1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

(n = 400)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น	4.54	.74	มากที่สุด	3
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.64	.54	มากที่สุด	1
3. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4.60	.55	มากที่สุด	2
เฉลี่ย	4.59	.62	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลำดับแรก คือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รองลงมา คือ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

1.2 ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม

(n = 400)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.72	.55	มากที่สุด	1
2. มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ	4.59	.62	มากที่สุด	2
3. มีความความพอเพียงและมีวินัยในการดำเนินชีวิต	4.48	.67	มากที่สุด	6
4. มีเจตคติที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม	4.49	.66	มากที่สุด	5
5. มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี	4.58	.62	มากที่สุด	4
6. มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.59	.65	มากที่สุด	2
เฉลี่ยรวม	4.58	.63	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลำดับแรก คือ คุณลักษณะมีความซื่อสัตย์สุจริต รองลงมา คือ มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ และมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

1.3 ด้านความรับผิดชอบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ

(n = 400)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง	4.56	.60	มากที่สุด	2
2. มีความรับผิดชอบต่อองค์กร/สหกรณ์	4.61	.62	มากที่สุด	1
3. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม ชุมชนทุกระดับ	4.45	.66	มากที่สุด	3
4. มีจิตอาสา และจิตสาธารณะต่อผู้อื่น	4.45	.64	มากที่สุด	3
เฉลี่ย	4.53	.63	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลำดับแรก คือ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร/สหกรณ์ รองลงมา คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง

1.4 ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้

(n = 400)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. มีทักษะในการคิดเชิงระบบ	4.24	.61	มากที่สุด	3
2. มีทักษะในการตัดสินใจและแก้ปัญหา	4.27	.65	มากที่สุด	2
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.24	.70	มากที่สุด	3
4. ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้	4.37	.65	มากที่สุด	1
เฉลี่ย	4.28	.66	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลำดับแรก คือ การใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้ รองลงมา คือ การมีทักษะในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

1.5 ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

(n = 400)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะด้านทักษะการศึกษาทางไกล และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. มีความสามารถในการศึกษาด้วยตนเอง	4.17	.67	มาก	3
2. มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.27	.67	มากที่สุด	2
3. มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา	4.31	.68	มากที่สุด	1
เฉลี่ย	4.25	.67	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลำดับแรก คือ มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา รองลงมา คือ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง

1.6 ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

(n = 400)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. มีทักษะในการสื่อสารที่ดี	4.33	.67	มากที่สุด	1
2. มีทักษะการใช้ภาษา	4.13	.72	มาก	3
3. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์	4.12	.81	มาก	4
4. มีความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ได้	4.20	.71	มาก	2
เฉลี่ย	4.20	.73	มาก	

จากตารางที่ 6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลำดับแรก คือ มีทักษะในการสื่อสารที่ดี รองลงมา คือ มีความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ได้

1.7 ด้านการมีความรอบรู้และมีประสบการณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีความรอบรู้และมีประสบการณ์

(n = 400)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีความรอบรู้และมีประสบการณ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. มีความรู้พื้นฐานด้านสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์	4.34	.74	มากที่สุด	2
2. มีความรู้ทั่วไปในการบริหารธุรกิจสหกรณ์ ตามพื้นฐานอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์	4.23	.73	มากที่สุด	3
3. มีความรู้ด้านบัญชีและการเงินเพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์	3.98	.94	มาก	6
4. มีความรู้ด้านการบริหารจัดการสหกรณ์เชิงกลยุทธ์	4.04	.79	มาก	5
5. มีความรู้ด้านกฎหมายสหกรณ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์	4.16	.85	มาก	4
6. สามารถนำความรู้ ทฤษฎี และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ในการทำงาน เพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์ได้	4.36	.61	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.19	.79	มาก	

จากตารางที่ 7 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีความรอบรู้และมีประสบการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลำดับแรก คือ สามารถนำความรู้ ทฤษฎี และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ในการทำงาน เพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์ได้ รองลงมา คือ มีความรู้พื้นฐานด้านสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ และมีความรู้ทั่วไปในการบริหารธุรกิจสหกรณ์ ตามพื้นฐานอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

จากตารางที่ 1-7 จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน อันดับแรก คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.58$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.53$) ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้

($\bar{X}$ = 4.28) ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 4.25) ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.20) และด้านการมีความรอบรู้และมีประสบการณ์ ($\bar{X}$ = 4.19) ตามลำดับ

2. ความต้องการศึกษาในแต่ละชุดวิชา และรูปแบบการศึกษาที่จะเปิดสอน

พบว่า ความต้องการศึกษาในแต่ละชุดวิชาและรูปแบบการศึกษาที่จะเปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีดังต่อไปนี้

2.1 ชุดวิชาที่มีผู้สนใจเรียนเป็น 5 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ชุดวิชา 92116 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ 2) ชุดวิชา 60120 หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น 3) ชุดวิชา 92320 การจัดการและการดำเนินงานสหกรณ์ 4) ชุดวิชา 92220 กฎหมายและกระบวนการทางการเมืองของสหกรณ์ และ 5) ชุดวิชา 92311 การจัดการสหกรณ์เชิงกลยุทธ์ (ตารางที่ 8)

ชุดวิชาที่มีจำนวนผู้สนใจเรียนตามลำดับ ได้แก่ 1) ชุดวิชา 92320 การจัดการและการดำเนินงานสหกรณ์ จำนวนผู้สนใจ 180 คน 2) ชุดวิชา 92220 กฎหมายและกระบวนการทางการเมืองของสหกรณ์ จำนวนผู้สนใจ 176 คน 3) ชุดวิชา 92116 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ จำนวนผู้สนใจ 170 คน 4) ชุดวิชา 92311 การจัดการสหกรณ์เชิงกลยุทธ์ จำนวน 168 คน และ 5) ชุดวิชา 92223 การจัดการการเงินและการภาษีอากรสำหรับสหกรณ์ จำนวน 166 คน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนผู้สนใจศึกษาในแต่ละชุดวิชาที่จะเปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

(n = 400)

ชื่อชุดวิชา	สนใจ อันดับ	สนใจ อันดับ	สนใจ อันดับ	สนใจ อันดับ	สนใจ อันดับ	จำนวน ผู้สนใจ	ค่าเฉลี่ย ลำดับความ สนใจ*	ลำดับ ความ สนใจ
	1	2	3	4	5			
92116 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์	112	12	20	10	16	170	1.86	1
92117 สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	22	42	44	22	8	138	2.65	6
92220 กฎหมายและกระบวนการทางการเมืองของสหกรณ์	44	52	38	18	24	176	2.58	4
92223 การจัดการการเงินและการภาษีอากรสำหรับสหกรณ์	26	50	30	42	18	166	2.86	8
92320 การจัดการและการดำเนินงานสหกรณ์	54	46	28	28	24	180	2.57	3
92311 การจัดการสหกรณ์เชิงกลยุทธ์	46	38	38	28	18	168	2.61	5
92411 สารสนเทศและวิธีการวิจัยทางสหกรณ์	14	16	40	22	38	130	3.42	10
92425 ประสบการณ์วิชาชีพบริหารธุรกิจสหกรณ์	14	26	36	24	32	132	3.26	9
30211 องค์การและการจัดการ และการจัดการทรัพยากรมนุษย์	28	28	28	30	10	124	2.73	7
60120 หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	26	34	26	14	10	110	2.53	2

* ค่าเฉลี่ยลำดับความสนใจ หมายถึง ค่าเฉลี่ยการจัดลำดับความสนใจ โดยค่าเฉลี่ยน้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจที่จะเรียนชุดวิชาดังกล่าวอยู่ในลำดับแรก

2.2 รูปแบบการศึกษาที่จะเปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาในรูปแบบกิจกรรมร่วมเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ผ่านการสอน กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ การสอบถามภาค และการสอบปลายภาค ในการประเมินผลการเรียนรู้ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ความต้องการศึกษาในรูปแบบการศึกษาที่จะเปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับ
สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

(n = 400)

ความต้องการศึกษาในรูปแบบการศึกษาที่จะเปิดสอนตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ลำดับที่
1. การศึกษาด้วยตนเองโดยอ่านเอกสารการสอน และการสอบปลายภาคในการ ประเมินผลการเรียนรู้	56	14	4
2. การศึกษาด้วยตนเองโดยอ่านเอกสารการสอน การสอบกลางภาค และการ สอบปลายภาคในการประเมินผลการเรียนรู้	72	18	3
3. การศึกษาด้วยตนเองโดยอ่านเอกสารการสอน การสอนเสริมเก็บคะแนน และ การสอบปลายภาคในการประเมินผลการเรียนรู้	104	26	2
4. การศึกษาแบบกิจกรรมร่วมเรียนรู้ โดยอ่านเอกสารการสอน กิจกรรมเสริมการ เรียน การสอบกลางภาค และการสอบปลายภาค ในการประเมินผลการเรียนรู้	168	42	1

3. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์
สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านสถาบันการศึกษา/หน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน ได้แก่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รองลงมาคือ
สถาบันการศึกษาของรัฐที่มีความพร้อม และมหาวิทยาลัยในพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านสถาบันการศึกษา/หน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ลำดับที่
ด้านสถาบันการศึกษา/หน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน		
1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	36	1
2. สถาบันการศึกษาของรัฐที่มีความพร้อม	27	2
3. มหาวิทยาลัยในพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	26	3
4. ชุมชมสหกรณ์ระดับประเทศ ระดับภาค	22	4
5. มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์	18	5
6. สถาบันการอาชีวศึกษาที่สอนด้านพาณิชย์การ	17	6
7. กรมส่งเสริมสหกรณ์	16	7
8. หน่วยงานที่มีบุคคลที่มีประสบการณ์ และผลสำเร็จในการบริหารที่นำมาประยุกต์ ใช้กับสหกรณ์ได้	14	8
9. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	14	8
10. สหกรณ์ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ	14	8

3.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ การบริหารจัดการ การบริหารธุรกิจสหกรณ์ รองลงมาคือ การบัญชี การเงินที่เกี่ยวข้อง
กับสหกรณ์ ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา

ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหา	จำนวน (คน)	ลำดับที่
1. การบริหารจัดการ การบริหารธุรกิจสหกรณ์	67	1
2. การบัญชี การเงินที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์	28	2
3. ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์	25	3
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์	24	4
5. การประเมินผล การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการกำหนดนโยบายสหกรณ์	20	5
6. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์	16	6
7. องค์กรและการจัดการทรัพยากรมนุษย์	12	7
8. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการสหกรณ์	12	7

3.3 ด้านวิธีการศึกษา ได้แก่ การอบรมทางไกลผ่านระบบออนไลน์ รายการโทรทัศน์ รองลงมาคือ การสัมมนา ฝึกอบรม มีการประเมินก่อนและหลัง และการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการอ่านหนังสือ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านวิธีการศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านวิธีการศึกษา	จำนวน (คน)	ลำดับที่
1. การอบรมทางไกลผ่านระบบออนไลน์ รายการโทรทัศน์	44	1
2. การสัมมนา ฝึกอบรม มีการประเมินก่อนและหลัง	41	2
3. การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการอ่านหนังสือ	41	2
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การฝึกปฏิบัติ การฝึกงาน	29	3
5. การเรียนในชั้นเรียน รับฟังการบรรยาย มีการสอบ	21	4

3.4 ด้านผู้สอน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานสหกรณ์ รองลงมา คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในองค์ความรู้เรื่องอื่นๆ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านผู้สอน

ข้อเสนอแนะด้านผู้สอน	จำนวน (คน)	ลำดับที่
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานสหกรณ์	49	1
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในองค์ความรู้เรื่องอื่นๆ	34	2
3. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป	27	3
4. มีความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์สหกรณ์	25	4
5. มีความรู้ด้านการจัดการสหกรณ์ การบริหารธุรกิจสหกรณ์	25	4
6. มีความรู้ด้านการบัญชี การเงินสหกรณ์	24	5
7. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจง่าย	19	6

3.5 ด้านผู้เรียน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ รองลงมาคือ ประธานและกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านผู้เรียน

ข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน	จำนวน (คน)	ลำดับที่
1. เจ้าหน้าที่สหกรณ์	65	1
2. ประธานและกรรมการดำเนินการสหกรณ์	44	2
3. บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ	37	3
4. ผู้จัดการสหกรณ์	27	4
5. ผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าขึ้นไป	24	5
7. สมาชิกสหกรณ์	19	6

3.6 ด้านอื่นๆ ได้แก่ การเทียบโอนหลักสูตร รองลงมาคือ มีใบรับรองประกาศนียบัตร และเป็นหลักสูตรระยะสั้น (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ	จำนวน (คน)	ลำดับที่
1. มีการเทียบโอนหลักสูตร	25	1
2. มีใบรับรองประกาศนียบัตร	14	2
3. เป็นหลักสูตรระยะสั้น	12	3
4. เป็นหลักสูตรที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต	10	4
5. มีทุนการศึกษาสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์	7	5

วิจารณ์ผลและสรุปประเด็นสำคัญ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยใช้การออกแบบหลักสูตรแบบย้อนกลับ ครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบและควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

การพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ด้านการมีความรู้และมีประสบการณ์ คือ สามารถนำความรู้ ทฤษฎี และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์ได้ ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้ คือ การใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้ ด้านความรับผิดชอบ คือ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร/สหกรณ์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม คือ มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง คือ มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา และด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และงานวิจัยของ นฤมล เพ็ชรสุวรรณ และรุจิร ภูสาระ (2558) ที่พบว่า หลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

ความต้องการศึกษาในแต่ละชุดวิชา ชุดวิชาที่มีผู้สนใจเรียนเป็นลำดับแรก คือ ชุดวิชา 92116 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ ส่วนชุดวิชาที่มีจำนวนผู้สนใจเรียนมากที่สุด คือ ชุดวิชา 92320 การจัดการและการดำเนินงานสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ ศิลปสร และคณะ (2560) ที่พบว่า ความต้องการการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้ใน

การพัฒนาสหกรณ์ด้านการพัฒนาทักษะ/ฝึกปฏิบัติทางด้านสหกรณ์ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในสหกรณ์ และความต้องการในการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการบัญชีการเงินและบัญชีบริหารของสหกรณ์ และรูปแบบการศึกษาที่จะเปิดสอน คือ รูปแบบกิจกรรมร่วมเรียนรู้ โดยอ่านเอกสารการสอน กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ การสอบกลางภาคและการสอบปลายภาค ในการประเมินผลการเรียนรู้

แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรโดยสถาบันการศึกษา/หน่วยงานที่ควรจัดการเรียนการสอน คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ การบริหารธุรกิจสหกรณ์ ใช้วิธีการศึกษาผ่านการอบรมทางไกลผ่านระบบออนไลน์ รายการโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ ศิลปธร และคณะ (2560) กล่าวว่า ทรัพยากรมนุษย์ สำหรับฝ่ายจัดการของสหกรณ์การเกษตรมีความพึงพอใจในการอบรมด้วยชุดฝึกอบรมทางไกลในระดับมากที่สุด โดยมีผู้สอน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานสหกรณ์ ผู้เรียนส่วนใหญ่ คือ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และควรมีการเทียบโอนหลักสูตรได้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยใช้การออกแบบหลักสูตรแบบย้อนกลับ ครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้ผลการวิจัยเกิดผลในด้านรูปธรรม แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ควรจะนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้จบการศึกษาตามหลักสูตร ทั้ง 7 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 ด้านความรับผิดชอบ ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต้องมีความรับผิดชอบต่อองค์กร/สหกรณ์
- 1.4 ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้ ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต้องมีการใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้
- 1.5 ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต้องมีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา
- 1.6 ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต้องมีทักษะในการสื่อสารที่ดี
- 1.7 ด้านการมีความรอบรู้และมีประสบการณ์ ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต้องสามารถนำความรู้ ทฤษฎี และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการทดลองเรียน และการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
- 2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารธุรกิจสหกรณ์ ที่ครอบคลุมกับสหกรณ์ทุกประเภท

เอกสารอ้างอิง

- นฤมล เพ็ชรสุวรรณ และรุจิร ภู่อารยะ. (2558). การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 5(3), 65-76.
- วิลาวัลย์ ศิลปศรี, ส่งเสริม หอมกลิ่น, วรชัย สิงห์ฤกษ์, ศิริลักษณ์ นามวงศ์ และสุรเดช อธิคม. (2560). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำหรับฝ่ายจัดการของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคกลาง. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7, วันที่ 24 พฤศจิกายน 2560 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช